

פנינים יקרים אמרות טהורות
והדרכות ישרות שנשמעו מפי
מזן הבינו ראש הישיבה שליט"א

סעודת ראש חודש שבט תשפ"ג
פרשת בא רעוא דרעון תשפ"ג

פרשת בשלח - שירה תשפ"ג
גליון י"ד

סעודת ראש חודש שבט

בענין צירוף החודש
ומה שרמזו בשם החודש

הצירוף בחודש שבט יוצא מן הפסוק (ויקרא כו א) המר ימירנו והיה הוא, ונראה הביאור בזה דהנה באמת מושרש בלב כל אחד מבני ישראל להיות צדיק, אלא שהצרות והתלאות מסיחים את דעתו ממה שהוא באמת ועובר על רצון ד', וזה שאנו אומרים להקב"ה נגד המקטרגים המר ימירנו הפוך את מציאתו של האדם ובטל ממנו את הצרות, ותווכח ותראה והיה הוא כי הוא אותו אדם שהשבעת אותו 'תהי צדיק'.

ואפשר לרמזו במה דאיתא בגמרא (עירובין דף סה:) בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו ובכעסו, בכוסו; כאשר משתכרים שומעים אנשים שבוכים ומתחננים כבן המתחטא אצל אביו שרצונו לראות את אורו של מלכו של עולם. בכיסו; הרבה אנשים כששומעים צרה על אחד מבני ישראל מוזילים מכספם וזהבם ממון רב להוציאם מן המיצר אל המרחב. בכעסו; שהרבה פעמים אדם כועס על עצמו על שחטא.

הזכירו הרבה מהצדיקים כי שבט ראשי תבות שמרם ברכם טהרם, ויש לציין מענין זה כי פעם אחת שאלו את הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א מדוע מברך את הברכה על גשמיות לפני הברכה על הרוחניות, ואמר להם כי אנו אומרים (אגא כח) שמרם ברכם טהרם, שמרם בני ישראל צריכים ראשית דבר שמירה שלא יבוא עליהם שום דבר רע, ברכם לא זו בלבד אלא בעינן אף שפע ברכות על ראש בני ישראל, ורק לאחריו אפשר לזכות לענין טהרם, לקוות לטהרת בני ישראל.

עוד דרשו רשמי רשומות כי שבט ר"ת שוין ברעכן טעלער - ויש לרמז ענין השידוכים במה שאנו מבקשים בכל ראש חודש (תפילת מוסף) חדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה, דהנה אמרו בגמרא (יבמות דף סב:) כי השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה, עוד אמרו בגמרא (בבא מציעא דף נט.) אין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, וזהו הבקשה לטובה שישא את ביווגו ויהא שרוי בטובה, ולברכה על ידי זה יזכה לברכה בביתו.

צירוף החודש - המר ימירנו והיה הוא

דרשו דורשי רשומות לרמזו כי שבט ראשי תיבות שנשמע בשורות טובות, וברוך ד' שהחודש מתחיל בחודשות טובות ואין לך תוקף דבר כתחילתו (עין בספח"ק נועם אלימלך פרשת חיי שרה), ואכן יה"ר שיהיה לזה המשכה לכל החודש ולכל עם בני ישראל. ויש לומר השייכות לצירוף החודש - דהנה לפעמים באים המקטרגים לקטרג שאינו ראוי לבשורה טובה שאינו ראוי לכך מפני מעשיו, ויש לומר כי לכן בחודש שבט הצירוף יוצא מן הפסוק (ויקרא כו א) המר ימירנו והיה הוא, דהנה איתא בגמרא (גדה דף ל:) משביעים את האדם לפני ירידתו לעולם תהי צדיק ואל תהי רשע, ואם הקב"ה מצווה לו כך אזי וודאי שנשרש לו את הכח לזה - ובאמת מושרש בלבו שהוא צדיק, אלא שהצרות והתלאות מסיחים את דעתו ממה שהוא באמת ועובר על רצון ד', וכיון שמגיע

בגמרא (נדרים דף כב:) אמר רבה בר רב הונא כל הכועס אפילו שכינה אינה חשובה כנגדו, ולדאבון לב רואים זאת בחוש הרבה פעמים שכאשר האדם כועס מתבטל כל העולם ממציאתו, ואינו מתגבר על כעסו כלל.

אך נראה לומר דהכונה בזה להיפך שבשלשה דברים הללו רואים את תוככי לבו של איש יהודי ורצונו האמיתי לקיים מצוות השי"ת, בכוסו; שהרבה פעמים רואים אנשים אשר נראה מבחוץ שאינם מתייגעים על עבודת ד', וכאשר משתכרים שומעים אותם בוכים ומתחננים כבן המתחטא אצל אביו שרצונו לראות את אורו של מלכו של עולם. בכיסו; פעמים רבות נמצא אנשים שאינם נראים כי מוסרים נפשם למען חברם, עד שלפעמים יילחם על מחירו של דבר בסכום קטן, ומכל מקום כששומעים צרה על אחד מבני ישראל מוזילים מכספם וזהבם ממון רב להוציאם מן המיצר אל המרחב. בכעסו;

טענה מה עם השבועה 'תהי צדיק' נראה כי התשובה טמון בצירוף החודש, שאנו אומרים להקב"ה נגד המקטרגים המר ימירנו הפוך את מציאתו של האדם ובטל ממנו את הצרות, ותווכח ותראה והיה הוא כי הוא אותו אדם שהשבעת אותו 'תהי צדיק'.

בשלשה דברים אדם ניכר...
את פנימיות לבו הטוב

ואפשר לרמזו במה דאיתא בגמרא (עירובין דף סה:) בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו בכיסו ובכעסו, ובפשטות העולם למדו פירושו: בכוסו; שכאשר האדם משתכר רואים את המציאות שיש בפנימיות לבו מה שיש לו מדות מושחתות - ולא כאשר מראה בחוץ שעושה עצמו צדיק, בכיסו; שבכל עת טוב הוא עם כל אדם עד שנוגעים בממונו - שאז אינו משגיח ח"ו לעבור על מצוות התורה בכבוד אנשים וחילול ד', בכעסו; כמו שאמרו

ועבדך אהבה, דהנה 'מאד' קאי על הממון - כמו שאמרו בגמרא (ברכות דף נד) ובכל מאדך בכל ממוןך, והיינו דכתיב **צרופה אמרתך** התורה מצורפת ומקושרת למאד בממון כדי לקיים מצוותיה, לכן **ועבדך אהבה**. אך אף בכל השנה ייצא לפעמים שיבואו המקטרגים לטעון כי אין אנו ראויים לפי המעשים, מכל מקום בחודש הזה הצירוף המר ימירנו והיה הוא, וכנ"ל ש'המר ימירנו' שהקב"ה יסיר מעלינו כל הנסיונות וישפיע אך טובה וברכה לבני ישראל ויראה כי 'והיה הוא', שבני ישראל יהיו כמו שהקב"ה חפץ מהם.

שבט ר"ת שוין ברענן טעלער

עוד דרשו רושמי רשומות כי שבט ר"ת שוין ברענן טעלער - ויש לרמוז ענין השידוכים במה שאנו מבקשים בכל ראש חודש (תפילת מוסף) **חדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה**, ויש לבאר דקאי על ענין הנישואין, שהרי אמרו בגמרא (יבמות דף סב) כי **השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה**, עוד אמרו בגמרא (בבא מציעא דף נט) אמר ר' חלבו לעולם יא אדם וזהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר ולאברם היטיב בעבורה, והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו, וזהו הבקשה לטובה שישא את בזיווגו ויהא שרוי בטובה, ולברכה על ידי זה יזכה לברכה בביתו.

אנו מתפללים שיוכל להיות המציאות שכל רצוננו יהיה לעשות נה"ר להשי"ת

עוד אנו מתפללים ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותנו תחלה וראש לפדיון נפשנו, ונראה לבאר בזה על פי שפרשנו בתפילת שבת שאנו אומרים (תפילת שמונה עשרה) **שבענו מטובך ושמח נפשנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת**, דיש לומר הכונה בזה שהרבה פעמים מה שהאדם ניגש אל עבודת השי"ת הוא רק מפני שרוצה שיתברך בכל טוב כענין דאינתא בגמרא (בבא בתרא דף י: פסחים דף ח) האומר סלע זה לצדקה בשביל שיחיו בני ובשביל שאזכה לעולם הבא הרי זה צדיק גמור, ועל זה אנו מבקשים להקב"ה **שבענו מטובך ושמח נפשנו בישועתך שתשפיע ותתן לנו כל טוב**, ובכך יהיה וטהר לבנו לעבדך באמת, שכל תכליותינו לעבדך לא יהיה לשם מטרה להשיג בזה השגה גשמית אלא רק לשם עבודת השי"ת. וזהו גם הכוונה כאן ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותנו שבחודש הזה נזכה להגאל מכל הצרות, ובכך יהיה זה תחלה וראש לפדיון נפשנו שנוכל לעסוק עם נפשנו שיתקרב אל הקב"ה באמת.

פריה, נמצא כי מה שאמרה התורה לפני שלש שנים יהיה לכם ערלים, ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הילולים לך, זהו דוקא כאשר בשנה החמישית יגיע למצב שתאכלו את פריה, והביאור בזה הוא כנ"ל שהקב"ה ברא אילנות טובות ליהנות בהם בני אדם, ולא שיקיים בו מצוות ערלה ונטע רבעי, ושוב כאשר יגמור לקיים המצוות בו יכלה העץ, והוא לא יוכל ליהנות מהם, אך כמובן מוטל על האדם ליהנות בדרך התורה כאשר צוה ד' אלוקינו ולקיים מצוותיו.

(ובדרך אגב אציין כאן לפרפרת נאה על פי זה, דהנה איתא בזה"ק [אדרא זוטא דף רפח:] אמר רבי שמעון אסהדנא עלי לכל אלן דהכא דהא מן יומאי לא בטילנא אלן ג' סעודתי, וקשה בזה בתרתי א. הרי בעת יושבו במערה לא היה לו יין לקיים מצוות קידוש של הסעודות [עיי' בספר ליקוטי תורה פרשת שמני שהקשה כענין זה], ב. עוד קשה איך קיים הסעודה עצמה [וקידוש במקום סעודה] בעת יושבו במערה [וכן נשאל בזה בשו"ת רב פעלים ח"א יו"ד סי' נח], ונראה הביאור בזה על פי דברי המדרש תלפיות - דאפשר דלכן נהפך האילן לתמרים ודייקא, דהנה איתא בגמרא [פסחים דף קז] תנו רבנן אין מקדישין על השכר, משום רבי אלעזר בר רבי שמעון אמרו מקדישין, עוד איתא שם בגמרא לוי שדר ליה לרבי שיקרא בר תליסר מגני [פירשי' שנתנו מים על התמרים ואחר שזבו נתן על תמרים אחרים, וכן הביא תמרים עד שלש עשרה פעמים], טעמיה, הוה בסיים טובא, אמר כגון זה ראוי לקדש עליו, ולומר עליו כל שירות ותושבחות **שבעולם**, ע"כ דברי הגמרא. ויש אריכות דברים בראשונים ובאחרונים אי נקטינן להלכה דאפשר לצאת יד"ח קידוש בשכר או לא, אך עכ"פ רבי אלעזר ברבי שמעון דהוא ס"ל דיוצא יד"ח קידוש בשכר - שפיר מיושב שפיר לשיטתם איך יצאו יד"ח קידוש במערה. וקושיא ה"ב יש לתרץ על פי מה דאינתא בגמרא [ברכות דף יב] דתמרי מיון זייני, וכן נפסק בשו"ע [סי' רח ס"ז] ברכת הון, בין על היין בין על התמרים, יצא, ועל פי זה כתב בפרי מגדים [סי' רעג א"א אות יא] ואם כן י"ל דהוה קידוש במקום סעודה עכ"ל, ושפיר מיושב איך יצאו יד"ח הסעודה. ואפשר לחדש עוד לפי זה לתרץ קושיא הא - דכיון דמיון זייני, אפשר לצאת בו יד"ח קידוש כמו בפת).

הקב"ה הפין שבני ישראל יהיה להם כל טוב - אך עלינו להיות כלים הראויים לקבל

המבואר מכל הנ"ל כי תכלית העולם אשר הקב"ה חפץ ושמח בה, הוא כאשר מושפע בעולם לכלל בני ישראל שפע רב שיתברכו בני ישראל בכל מילי דמיטב, וכמו שידוע מאמרו של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א על הפסוק בתהילים (ק"ט קמ) **צרופה אמרתך מאד**

שהרבה פעמים אדם כועס על עצמו על שחטא, והוא על פי מה דאינתא **במשנה** (אבות פ"ד מ"ב) **עברה גודרת עברה**, וביארו כי הענין שעל ידי מה שחטא נברא מלאך רע, ומלאך זה בא ומחטיאו ומושך לבו לחטוא, אך האדם אחר שחטא מפני שכפה עליו המלאך - כועס על עצמו ומתחרט על מעשיו. וכענין זה פירש הרה"ק מסאטמאר זיע"א (עיי' בליקוטי אורה - שעבוד מצרים אות כ) על הפסוק (ו ה) **וגם אני שמעתי את צעקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם**, היינו דקאי על הצעקה שהיה לבני ישראל מתוך צער וחרטה על שם במצב אשר מצרים כוחות הטומאה מעבידים אותם ומחטיאים אותם. ואכן זה מה שאנו אומרים להקב"ה המר ימירנו והצלנו מן הנוגשים, והיה הוא שהוא צדיק.

שבט - ר"ת שמרם ברכם טהרם

הזכירו הרבה מהצדיקים כי שבט ראשי תבות שמרם ברכם טהרם, ויש לציין מענין זה כי פעם אחת שאלו את הרה"ק מהרי"ד **מבעלזא זיע"א** מדוע מברך את הברכה על גשמיות לפני הברכה על הרוחניות, ואמר להם כי אנו אומרים (אנא כחה) **שמרם ברכם טהרם**, וביאורו שמרם בני ישראל צריכים ראשית דבר שמירה שלא יבוא עליהם שום דבר רע, **ברכם** לא זו בלבד אלא בעינן אף שפע ברכות על ראש בני ישראל, ורק לאחריו אפשר לזכות לענין **טהרם**, לקוות לטהרת בני ישראל.

וכן אנו רואים דנפסק להלכה, דהנה איתא בגמרא (שבת דף לג) שנעשה נס לרשב"י ולרבי אלעזר בנו, ונברא להם אילן חרובין, והקשה הרה"ק מהרי"ד **מבעלזא זיע"א** (הובא בספר דעת משה סי' סח, אמרי דעת פר' קדושים, קוני' נס על הגבעה נדפס בסוף שו"ת גבעת הלבנה) מדוע לא היה בו איסור ערלה, והלא שנינו **במשנה** (ערלה פ"א מ"ב) **הועולה מאליו חייב בערלה**, וכיון שכן אף שהאילן של רשב"י עלה מאליו, מכל מקום יהא חייב בערלה, וראיתי מי שתירץ בזה על פי מה דאינתא במדרש תלפיות (ענף חרוב) **אילן החרובין שהיה לרשב"י במערה בכל ערב שבת היה נהפך לאילן של תמרים**, נמצא כי אילן החרובין היה מתקיים רק שבוע, וכתב בחזון איש (ערלה סי' יב סק"א) וז"ל **ונראה דגזע המתקיים שנתיים או שלש שנים ואח"כ הגזע כלה והשורש קיים ומציא גזע אחר וכו'**, שאין מתקיים עד אחר ערלה ואחר רבעי ודאי לא אילן הוא, דאין סברא שיהא אילן שפירותיו לעולם אסורים עכ"ל, (וחזר וכתב כן בקיצור דיני ערלה אות לח), הרי דכיון שאינו יכול ליהנות מן האילן כגון שאינו מתקיים אחר שנה הרביעית דאו שייך לו, אינו מחוייב בערלה, כיון שהתורה אמרה (ויקרא יט כה) **ובשנה החמישית תאכלו את**

פרשת בא רעוא דרעון

שמירה מחברים רעים ולא לעשות אחריהם

וכאשר נזהר מחברים רעים שכנים רעים סביבה רעה יש לו שמירה עילאה, והטעם לזה כי עיקר תחבולות היצר הרע אשר בהם מצליח להסית את האדם מלעבוד את השי"ת הוא על ידי חברים רעים, ואף גם זאת מה שאמרו בגמרא (סוטה דף ג:) שהעובר עבירה אחת קשורה בו ככלב, גם כן קאי על חברים רעים, כמבואר שם בגמרא דמה שאמרו 'קשורה בו ככלב' קאי על האדם שהסיתו לעבור העבירה, ולא על העבירה עצמה - וזאת כי אין במציאות נפש יהודי להיות קשורה ליצר הרע או לעבירה כמו כלב.

**צריך לעמוד איתן
לא ללמוד ממעשים רעים שעושים**

ועל כן יתחזק האדם במה שפסק הרמ"א (סי' א ס"א) ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת, וכאשר מתבוננים אפשר להבחין כי הרבה פעמים אין האנשים חיים בעולם כי אם חמישית מחייו ושעותיו בכל יום - כי ברוב שעות היום ורוב שנות נעוריו עובר עליו בחלום לבדוק מה חברו מעוניין וחפץ לעשות ואעשה כן גם אני - נמצא כי חברו הוא אשר חי ואילו הוא בעצמו עושה אחר מעשיו של חבריו, או מה שיחפץ חברו - וכל זאת כדי למצוא חן בעיניו, וזהו מה שאמרו בגמרא (ברכות דף יח:) כי רשעים בחייהם נקראים מתים, והכונה בזה כני"ל שהרשע אינו חי לעצמו, אלא בודק ורואה מה הוא החיות של חברו ובמה חפץ, ועושה כל פעולותיו למצוא חן בעיניו, והעבודה המוטלת על האדם שיחיה כמו שהקב"ה ברא אותו ולא יחפש בכל עת למצוא חן בעיני חבריו שכניו מכיריו ומיודעיו, כי מה שווה הכרעתם נגד רצון מלכו של עולם, אלא יראה להתחבר לחברים מקשיבים העובדים את השי"ת ודבקים בו, ויחפץ לעשות כאיש אשר המלך חפץ ביקרו, וקנאת סופרים תרבה חכמה, שהוא גם כן יתעלה במעלות רמות בעבודת ד'.

**הקב"ה ופמליא של מעלה
בודקים אם ינצח במלחמה**

וכאשר מתגבר הנסיון על האדם יש לו לדעת כי הקב"ה עומד ומביט מלמעלה עם כל פמליא של מעלה ובודקים מי ינצח המלך זקן וכסיל הלא הוא היצר הרע, או האדם קרוץ מחומר יתגבר על המלאך העומד ומסיתו ויעשה רק רצון הקב"ה, וכמו שידוע לשונו דרשב"י המפליג בשבחיו של האדם המתגבר בעת נסיון - דברים שלא כתובים כאשר עוסק בתוה"ק או בעת התפילה אלא בעת התגברות על נסיון מהיצה"ה, וזה הלשון בזה"ק (פרשת

פסחו, אך אם יארע שלא במתכוין שאינו כל כך טוב, יקח את השכן שבצדו שבדק גם כן לפני בואו לדור בשכונתו, ואם גם בו ימצא פסול - יקח אדם אחר שאינו שכנו אך ראוי וטוב להימנות אתו יחד לדבר מצוה לשחוט הפסח, עכתו"ד.

ועל פי זה אפשר להבין כפל הלשון שכנו ושנה הכתוב הקרוב אליו, ונראה כי בזה נרמז לכל אחד שלא ימנה עצמו עם שכנו בחבורה אחת רק מפני שנוח לו מחמת היותו גר לצדו והוא שכנו, אלא יבדוק אחריו אם הוא קרוב אליו בדעותיו - אם הוא עובד את הקב"ה בדרך הסלולה לבני ישראל מאבותיהם ורבותיהם.

וזה היה כח מה שזכו בני ישראל להיגאל ממצרים, כמו שאמרו במדרש שנגאלו ממצרים בזכות שלא שינו שמם לבושם ולשונם, ושלשת דברים הללו מפריש האדם להיות שונה מחברתו אם אינו נוהג כמותם.

הוראה לשעה והוראה לדורות

ענין ההרחקה משכן רע, הוא הוראה לשעה והוראה לדורות וכמו שביאר הרבנו יונה על מסכת אבות (פ"א מ"ז) וז"ל נתאי הארכלי אומר הרחק משכן רע; לשוכר בתים ולקונה עבדים אמרו כי כאשר ישאל איש תחלה על דירה ובמקום דוחק. כך יש לו לשאול על השכנים אם רעים הם ירחק מהם ולטובים יקרב, עכ"ל. הרי יוצא לנו מהדרכות רבינו יונה החסיד כי בתחילה צריך לשמור עצמו בכל משמר שלא יהיה בשכנות עם שכן רע - וכמו שביאר במסכת אבות, ואם אירע שהוא נמצא בשכנתו על כל פנים יראה לו שאינו חפץ להיות עמו בחבורתו - וכמו שביאר בפרשתו בהוראה שנתן הקב"ה שלא יצא איש מפתח ביתו עד בוקר, ובוודאי שמוטל על האדם שלא יראה מה שכנו הרע עושה ויאמר אעשה כן גם אני.

תיקון השוכנים תלוי בחבורה טובה

ובפרט עתה בעמדנו בימי השובבי"ם - עיקר התיקון שיש לתקן כדי שישמר עצמו בקדושה וטהרה, הוא להתרחק מחברים רעים ואנשים חוטאים, שהרי האלוקים עשה את האדם ישר, וכן אנו אומרים בתפילה בכל יום אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא, הרי שהאדם בטבעו רוצה לעשות אך ורק רצון השי"ת, ומה שבא לו מושג שאפשר לחטוא ולעבור על ציווי ד', הוא ממה שראה את הסביבה עושה כך, וכמו שכתב הרמב"ם. והיה מרגלא בפומיה דאזמו"ר זיע"א כי מה שהיצר הרע לא מצליח לעשות בששה חודשים, מצליח חבר רע לעשות בשש דקות,

**הקב"ה צוה לבני ישראל להתקרב ול
חבור אנשים צדיקים ולהתרחק מאנשים רעים**

ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר (יב כב). הענין והסיבה שלא ייצאו מן הבית ביאר הרבנו יונה (על התורה, ד"ה עוד צוה) וז"ל שדרך השכנים כשישמעו צעקה בלילה בבית שכניהם שיצאו לדעת מהו, ואם ידעו שמת להם מת שינחמו אותם, ואלה לא עשו כן, אלא הראו להם את שנאתם להם, ולא חששו ליכנס לשם, עכ"ל, והענין בזה שכדי ליגאל ממצרים היו צריכים להתנתק לגמרי מחברות למצריים ודאגתם להם, ולכן אף שהלחץ והדאגה היה באופן שאי אפשר לשעה, וכמו שאמר משה רבנו לפרעה (יא ו) והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה וכמהו לא תוסיף, מכל מקום כל בני ישראל לא יצאו מביתם לראות מה גדלה צעקת שכנם שמצטערים ובוכים כל כך, וזה היה ההכרה אצל הקב"ה כי בני ישראל אינם מחשיבים את המצרים למאומה, ואף לא איכפת להם במה שהם מצטערים, ובכך נגאלו ממצרים.

ולפי זה אפשר להבין ביתר שאת את הנס שאמר הכתוב (שם לו) וד' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום, כי היה סיבה למצרים לכעוס על בני ישראל שבאמצע הלילה לא עמדו לימינם בעת צרתם - ואף לא יצאו לראות מה קורה אתם, וכאן למחרת כמה שעות אחר כך באים וחוגגים את חגם, ומבקשים מהם לשאול כלי כסף וכלי זהב ושמלות.

ענין זה אנו רואים גם בהמשך הפרשה, במה שאמר הכתוב (שם ד) ולקח הוא ושכנו הקרוב אל ביתו במכסת נפשות, איתא במכילתא (שם) רבי ישמעאל אומר מנין אתה אומר שאם ירצה אדם למנות אחרים על פסחו שהוא רשאי, שנאמר ולקח הוא ושכנו, שומע אני שכנו שבגגו או אינו אלא שכנו שבצדו, ת"ל הקרוב אל ביתו דבר הכתוב בהוה, ע"כ, ויפלא מה כוונת המדרש בזה, וביאר הגר"מ פיינשטיין בספרו דעת משה (בפרשתו) דהכונה על פי דברי הרמב"ם (הלכות דעות פ"ז ה"א) דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו ונוהג כמנהגו אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, ע"כ. וכיון שעל האדם להיות נמנה על פסחו בחבורה טובה, יקח את שכנו אשר מסתמא טוב הוא, והשכן שעל גגו אותו הוא פוגש ביותר - ובפשטות בדק אותו היטב שהרי נעשה שכנו, על כן יקח אותו להמנות על

משפטים דף צו.) תא חזו כמה אית ליה לב"נ לאזדהרא דלא יסטי ארחוי בהאי עלמא דאי זכה ב"נ בהאי עלמא ונטיר לה לנשמתא כדקא יאות האי איהו ב"נ דקודשא בריך הוא אתרעי ביה ואשתבח ביה בכל יומיא בפמלייא דיליה ואמר חמו ברא קדישא דאית ליה בההוא עלמא כך וכך עביד כך וכך עובדוי מתתקנו, (תרגום: בא וראה כמה יש לאדם להוהר שלא יסטו דרכיו בעולם הזה. שאם זכה אדם בעולם הזה ושומר את הנשמה כראוי, זהו אדם שהקדוש ברוך הוא מרצה ממנו, ומשתבח בו בכל הימים בפמליה שלו ואומר: ראו בן קדוש שיש לי באותו העולם, כך וכך עשה, כך וכך מעשיו מתקנים).

משל נפלא מה נעשה בעולמות העליונים בעת נסיון לאדם

ואאזמו"ר זיע"א משלו למשל למה הדבר דומה למדינה אחת שהיו עושים מלחמות בין אנשים גיבורים, והרבה אנשים מתקבצים תחת קורת גג אחד, ועל הבימה עומדים שני אנשים גיבורים המתאבקים ונלחמים זה בזה - וכולם משתהים לדעת מי יצליח בזה ומי ינצח, וכאשר אחד הגיבורים מנצח - מריעים לו כל

הקהל ומתרבה כבודו, פעם אחת הודיעו כי הלחימה הבאה יהיה בין הגיבור החזק במדינה לבין ילד קטן בן שלש עשרה שנה, חוש מהר נפוצה השמועה וכל אחד שהיה יכול להשתתף עשה כל שביכולתו להשתתף, ואף המלך בעצמו הביע רצונו להשתתף באירוע זה, כאשר הגיע היום המיועד, עלה הגיבור החזק ולאחריו ילד קטן אשר בגובהו בטל בצלו של הגיבור ההוא, שעת הלחימה החלה - ובין רגע קפץ הילד הקטן והפיל את הגיבור ארצה והכה בו כחוקות הגויים בלחימה ההוא, אנשים התפעלו מחוזקו של ילד קטן זה ויצאו מגדרם מיכולתו והחלו לברר מי הוא אביו, עד שנתברר כי ילד קטן זה הוא בן המלך בעצמו, הכי אפשר לדמיין את הכבוד שהיה למלך מכל אנשי המדינה שכל חייהם ומאווים בודקים רואים ובוחנים מי מנצח בלחימות אלו, ואילו כאן בנו הצעיר לימים ניצח גיבור רוב מלחמה. והנמשל אמור אלינו אשר כמו כן הוא במלחמת היצר, שבעת נסיון מתאספים פמליא של מעלה לראות במלחמתה של תורה וקיומה, איך שבא מלך זקן כסיל מלאך ד' בערמה ובחכמה ומשכנע בחור צעיר לימים לעבור על רצון ד', והנה קם לו הבחור אינו מסתכל מה יאמרו הבריות, שישים גיבורים סביב

בעמדנו בימי השוכבי"ם שהוא זמן תשובה שאינו ידוע למשטינים, בבחינת חתור לי חתירה מתחת כסא כבודך, אשר אשרי העם שככה לו כמה שהקב"ה נתן לבני ישראל אפשרות של כמה שבועות בשנה שאפשר להתקרב אליו - לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף אלא להגיע אל הקב"ה בכבודו ובעצמו, ומי לא ינצל ימים אלו אשר כל רגע ורגע שבו חשוב מאוד ואפשר להשיג בו הרבה מאוד. וכאשר דברנו כבר פעמים שצריך כל אחד לבחון נפשו במה שיוכל לקבל על עצמו קבלה אמיתית שבכוחותיו לעמוד בו, ויעמוד עליו בכל משמר, ובוה מקבל עליו עול מלכות שמים בימים אלה, ולא יעלה בלבו מחשבה ראה מה בין דורות אחרונים לדורות הראשונים, אשר לפנים היה הקבלה ללמוד ח"י שעות ביום או תענית משבת לשבת, ועתה הוא מקבל ללמוד סדר רצוף או אפילו חצי שעה ראשונה של הסדר רצוף, וכמו שכבר דברנו כי ערך החשיבות הוא לפי ערך הדור והנסינות - וכדורנו אנו יש לתפוס המה שאמרו חז"ל תפסת מרובה לא תפסת, ובחור שמקבל עליו קבלה קטנה הוא כמו קבלה גדולה בדורות הראשונים.

לו ומנצח את כולם בהתגברות קטנה, מי ישווה ומי ידמה לכבוד הקב"ה אשר מתרבה מהתגברותו, וכאשר יחשוב בחור את כל אלה בעת נסיון - יעלה לו יותר בנקל להתגבר, כאשר יודע כי ד' ופמליא של מעלה נצבים עליו ובוחנים כליות ולב אם עובדו כראוי - ועתה מובן מה הפליג כל כך בגדולת אדם העומד בנסיון.

ואף על פי השכל יש לאדם להתגבר על היצר הרע - שהרי כל הטובות שיש לו בכל רגע מימי חייו בא מאתו יתברך, ואילו מן היצר הרע אין לו מאומה כי אם איזה הנאה גשמית המדומה לרגע קט, וכי אפשר להחליף זה לעומת זה.

יש להתחזק אף שרואה שקשה מאוד - והדרך בוה

ולפעמים הדבר קשה מאוד - ויש להסמיך ולהתחזק על פי העובדא שפעם אחת בא יהודי אל הרה"ק מקאצק זיע"א ואמר לו שקשה לו מאוד ויש לו צרות ואינו יכול לברוח מהם, וענה לו דאיתא (פסחים דף קטו): שו"ע ס"י תעה ס"ג: בלע מצה יצא בלע מרור לא יצא, והיינו כי את הצער יש ללעוס ולהרגיש ובוה יוצא ידי חובתו, על כן אם אדם רואה שיסורין

באין עליו ומתנסה בנסיונות, יתעמק ויתבונן על מה עשה לו ד' ככה, וממנו יקח לעבוד את ד', להתגבר על היצר הרע ואל יתעלם מהם לומר אי אפשר לעבוד את השי"ת בעת צרה ולהילחם במלחמה קשה זו.

בספה"ק דברי ישראל (בפרשתן) כתב לבאר על הפסוק בפרשת יב (ד) **איש לפי אכלו תכוסו על השה**, דהנה אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז דף ג.) וידוע (עירובין דף מא:) דעניות מעביר על דעת קונו, ולכך כשדנין בא בטרוניא עם דין שלמעלה צופים בפרנסה האדם וכפי ערך דוחק הפרנסה כך מכסים פשעיו והיינו כדכתיב (תהלים כה יח) ראה עני ועמלי ושא לכל חטאותי, והתורה הקדושה מרמזת להבית דין של מעלה **איש לפי אכלו** היינו כפי ערך פרנסתו **תכוסו** היינו העלמה (על פי הפסוק משלי י יב) **על השה פזורה ישראל** (על פי ירמיה נ יז), עכת"ד. והוה נמי מה שאנו אומרים בסליחות (במוצאי מנוחה) **פנה נא אל התלאות ואל לחטאות**, והוא כנ"ל שאנו מבקשים מאת הקב"ה כאשר מלך במשפט יעמיד ארץ, **פנה נא אל התלאות** שיסתכל על כל מה שבני ישראל עוברים בצרות, ועל ידי זה

יהיה **ואל לחטאות**, אך יש לזכור כי כל הנסיון שנתן לו הקב"ה הוא מפני שיחפש משם את הקב"ה לראות מה עליו לתקן ולהתקרב אליו.

ועתה בעמדנו בימי השוכבי"ם שהוא זמן תשובה שאינו ידוע למשטינים, בבחינת חתור לי חתירה מתחת כסא כבודך, שהקב"ה נתן לבני ישראל אפשרות של כמה שבועות בשנה שאפשר להתקרב אליו - לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף אלא להגיע אל הקב"ה בכבודו ובעצמו, ומי לא ינצל ימים אלו אשר כל רגע ורגע שבו חשוב מאוד ואפשר להשיג בו הרבה מאוד. וכאשר דברנו כבר פעמים שצריך כל אחד לבחון נפשו במה שיוכל לקבל על עצמו קבלה אמיתית שבכוחותיו לעמוד בו, ויעמוד עליו בכל משמר, ובוה מקבל עליו עול מלכות שמים בימים אלה, ולא יעלה בלבו מחשבה ראה מה בין דורות אחרונים לדורות הראשונים, אשר לפנים היה הקבלה ללמוד ח"י שעות ביום או תענית משבת לשבת, ועתה הוא מקבל ללמוד סדר רצוף או אפילו חצי שעה ראשונה של הסדר רצוף, וכמו שכבר דברנו כי ערך החשיבות הוא לפי ערך הדור והנסינות - ובדורנו אנו יש לתפוס המה שאמרו חז"ל תפסת מרובה לא תפסת, ובחור שמקבל עליו קבלה קטנה הוא כמו קבלה גדולה בדורות הראשונים.

לקבלת העלון באימייל: KOLHACHUTZER@GMAIL.COM
להארות והערות: נא להשאיר הודעה במספר המערכת:
079-520-5294